

Iko SKOKO • Stana ODAK
Mostar – Zagreb

STUDENTI NOVINARSTVA I MEDIJI

Sažetak

U radu su predloženi rezultati ankete o praćenju medija među studentima prve godine novinarstva na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Mostaru. Anketa se sastojala od dvadesetak pitanja podijeljenih u pet skupina. Rezultati su pokazali da dnevni tisak podjednako prate i studenti i studentice. No, tjedne novine više prate studentice. Mjesečne pak tiskovine uglavnom slabo prate studenti obaju spolova. Radijski program više prate studentice, dok u prosjeku svaki/svaka student(ica) skoro tri sata dnevno gleda televiziju. Zanimljivo je da svi anketirani imaju svoje računalo i mobitel. Studenti vrlo malo šalju mejlove, dok u prosjeku mobitelom šalju deset poruka dnevno.

***Ključne riječi:** anketa, grad, selo, novine, tjednik, mjesečnik, radio, televizija, program, računao, internet, mobitel.*

Uvod

Među studentima novinarstva Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Mostaru koji su upisali studij akademske godine 2008./2009. provele smo anketu o njihovu praćenju medija. Iz studentske referada dobili smo popis studenta. Do 12. listopada 2008. njih 74 upisalo je prvu godinu novinarstva. Upisana su 22 studenta (30%) i 52 studentice (70%). Anketa je rađena slučajnim uzorkom na Fakultetu u učionici br. 216 u utorak 14. listopada 2008. u 15 sati. Anektirani su studenti koji su došli

na predavanje, njih 50 ili 69% od upisanih. Studenti su odgovarali na 21 pitanje, a na raspolaganju su imali dva sata. Pitanja su podijeljena u pet skupina: 1. informacije o spolu i mjestu stanovanja, 2. o praćenu tiska, 3. o praćenju radija, 4. o praćenju televizije i 5. o služenju internetom.

1. Opće informacije o anketiranim studentima

Od 50 anketiranih studenata njih 17 ili 34% studenti su (a od upisanih studenata to je 77%), a 33 ili 66% studentice (od upisanih studentica to je 63%). Jasno je da je uzorak više negoli reprezentativan.

Drugo pitanje na koje su anketirani trebali odgovoriti odnosilo se na mjesto njihova prebivališta, je li riječ o gradu ili selu. Pod gradove se podrazumijevaju: Mostar, Čitluk, Ljubuški, Čapljina, Stolac, Grude, Posušje, Široki Brijeg, Tomislavgrad, Livno, Vitez i dr., a pod selom manja naselja unutar ovih većih općinskih središta. Od 17 anketiranih studenata njih 9 ili 52% je iz grada, a 8 ili 48% je sa sela. Od 33 anketirane studentice njih 26 ili 78% dolazi iz grada, a 7 ili 22% sa sela. Možemo zaključiti da je podjednako broj studenata iz urbanih i ruralnih sredina upisao novinarstvo. Međutim, tri put više studentica iz grada negoli iz ruralnih mjesta pokazalo je zanimanje za novinarstvo.

2. Praćenje tiskovina

2.1. Praćenje dnevnih listova¹

Studenti novinarstva prve godine koji su iz grada uglavnom prate *Večernji list*. Njih 7 ili 77% posto svaki dan prati *Večernji list*. Jedan ili 11,5% svaki dan prati *Dnevni list*. Također jedan ili 11,5% prati *24 sata*.

Od anketiranih studenata koji žive na selu 6 ili 75% prati *Večernji list*, jedan ili 12,5% prati *Dnevni list*, a jedan ili 12,5% ne prati redovito ni jedan dnevnik.

Oko 50% ili 13 studentica koje su iz grada svaki dan prati *Večernji list*. Dnevnik *24 sata* svaki dan prati pet ili 18% studentica. *Dnevni list* prati

¹ Prvi dnevni list izišao je u Leipzigu 1. srpnja 1650., a zvao se *Einkommende Zeitung*. Izišao je u 200 primjeraka. Usp. <de.wikipedia.org/wiki/Einkommende_Zeitungen> (15. 10. 2008.)

svaki dan 3 ili 12%, *Jutarnji list* 3 ili 12%, a *Sportske novosti* jedna studentica ili 4%, a jedna studentica ili 4% ne prati ni jedan dnevnik svaki dan.

Od sedam studentica koje žive u ruralnome okruženju četiri ili 57% prati dnevnik *24 sata*, dvije ili 29% prati *Večernji list* i jedna ili 14% prati *Dnevni list*.

Možemo zaključiti da većina studenata i studentica koji su upisali prvu godinu novinarstva svaki dan prati *Večernji list*.

2.2. Praćenje određenih rubrika u dnevnome tisku

Studenti rodnom iz grada najviše prate športsku rubriku, njih 6 ili 66%. Dvojica ili 22% prate zanimljivosti iz svijeta, a dvojica ili 22% crnu kroniku. Po tri studenta ili 37% koji su iz ruralne sredine prate šport i crnu kroniku, jedan ili 13% prati unutarnju politiku, a jedan ili 13% ne prati nijednu rubriku posebno.

Studentice iz grada od dnevnih rubrika prate šport, njih 6 ili 23%, crnu kroniku i kulturu, po 4 ili po 15%, zabavni dio, 3 ili 12%, a ostalih 9 ili 35% prati sve rubrike podjednako.

Studentice podrijetlom sa sela u dnevnome tisku prate šport, njih 3 ili 43%, crnu kroniku, njih 2 ili 29%, zanimljivosti i zabavu, 1 ili 14%.

2.3. Praćenje tjednika²

Studenti slabo ili skoro nikako ne prate tjednike. Samo po jedan student ili po 11% studenata iz grada prati *Sportski tjednik* i *Story*. Ostalih 7 ne prati niti jedan tjednik. Također po jedan student (po 12,5%) iz ruralne sredine prati *Sportski tjednik* i *Kladionicu*, a ostali 6 ili 75% ne prati tjednike.

Studentice znatno više prate tjednike negoli studenti. Studentice iz grada najviše prate tjednik *Story*, njih 12 ili 46%, dok *Gloriju* prati šest ili 23%. Po jedna studentica ili po 4% prati *Globus*, *Hercegovačke novine* i *Makarsku kroniku*. Ostalih 5 ili 19% ne prati ni jedan tjednik.

2 Prvi tjednik u svijetu bio je *Aviso, Relation oder Zeitung*. Izišao je 15. siječnja 1609. u Wolfenbüttelu. Usp. <[http://de.wikipedia.org/wiki/Aviso_\(Zeitung\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Aviso_(Zeitung))> (15. 10. 2008.).

Studentice iz ruralnih područja također najviše, njih 3 ili 42%, prate tjednik *Story*, po jedna ili 14% prati *OK* i *Gloriju*. Dvije ili 28% napisale su da ne prate tjednike.

2.4. Praćenje mjesečnika

Što se tiče praćenja mjesečnih tiskovna, slično je kao s tjednicima. Po jedan ili po 11% studenata iz grada prati *Men's health*, *Bug* i *Auto blic*. Ostali ne prate nijedan mjesečnik. Također samo po jedan student ili po 12,5% iz ruralne sredine prati *National Geographic* i *OK*. Studentice skoro nikako ne prate mjesečnike.

3. Praćenje radija³

Dva studenta ili 22% iz grada slušaju Radio Livno, a po jedan student ili po 11% sluša Radio Plus, Radio Ljubuški, Radio Grude⁴, Radio Dobre vibracije i Radio Široki Brijeg. Dva studenta ili 22% ne prati ni jedan radio. U prosjeku radio slušaju oko pola sata.

Po jedan student ili po 12,5% iz ruralne sredine sluša Radio Tomislavgrad⁵, Radio Dobre vibracije⁶ i Radio Ljubuški⁷. U prosjeku slušaju pola sata dnevno. Ostalih 5 ili 62,5% ne prati ni jedan radio.

Studentice iz grada prate: po tri ili po 11,5% Radio Herceg-Bosne⁸ i Radio Oscar C, po dvije studentice ili 8% prate Radio Široki Brijeg i Radio Dobre vibracije, a po jedna ili po 4% prati Radio Stari Grad⁹, Hercegovina radio, Mir Međugorje, Radio Dalmaciju i Radio Ljubuški. Čak 11

3 Početkom 20. stoljeća, oko 1920. godine, dolazi do otkrića radija. Prva radijska postaja na Balkanu bila je Radio Zagreb, proradila je 15. svibnja 1926. Radio Sarajevo s emitiranjem je počeo 1942., a Radio Banja Luka 1943. godine. Usp. N. KUJUNDŽIĆ, – M. VEGO, *Kompedij radijskog novinarstva*, PFM/HFZ/MHČ, Mostar, Zagreb, Čapljina, 2003., str.12.

4 Radio Grude prvi se put oglašio 30. travnja 1998., a službeni rad započeo je 11. studenoga 1998.

5 JP Radio Tomislavgrad osnovan je 1992. godine. Svoje emitiranje započeo je 18. svibnja 1992.

6 S radom je službeno započeo 16. prosinca 1996. u Mostaru na frekvenciji 102,6 FM.

7 Radio Ljubuški osnovan je 29. travnja 1992.

8 Radio Herceg-Bosne utemeljen je 1. svibnja 1993.

9 Radio Stari grad osnovan je 28. siječnja 1993. Program je počeo emitirati 17. veljače iste godine.

ili 42% ne prati radio. One koje prate dnevno potroše do sat vremena za radioemisije.

Sve studentice iz ruralne sredine prate radio. Od njih sedam svaka ima svoj radio koji najviše sluša: Radio Tomislavgrad, Radio Livno¹⁰, Radio Oscar C, Radio Biokovo, Radio Dalmacija, Narodni radio i Radio Stari grad.

4. Praćenje televizije¹¹

4.1. Koju televiziju preferiraju studenti

Studenti iz grada najviše prate HRT¹², i to Prvi program, njih četvorica ili 44%, dvojica ili 22% prate Novu TV, a jedan ili 11% prati RTL. Dvojica ili 22% ne preferiraju ni jednu televizijsku kuću.

Studenti iz ruralne sredine najviše prate Novu TV, njih 4 ili 57%, dvojica ili 28% prate RTL, jedan ili 15% prati HTV, a jedan ili 15% ne preferira nijednu televizijsku postaju.

Studentice iz grada najviše prate Novu TV, njih 11 ili 42%, njih 8 ili 30% prati HRT, 6 ili 23% prati RTL, a jedna ili 4% prati OBN.

I studentice iz ruralnih sredina najviše prate Novu TV, njih 4 ili 57%, dok dvije ili 28% prati RTL, a jedna ili 15% prati HTV.

4.2. Koji televizijski program studenti najviše prate

Od programa studenti iz grada najradije prate Dnevnik, njih trojica ili 33%, dok dvojica ili 22% prate Sportski program, po jedan ili po 11% prati 60 minuta i Latinicu. Dvojica ili 22% ne prate nijednu emisiju posebno.

¹⁰ Radio Livno samostalno je krenulo s emitiranjem i programom 24. svibnja 1980. na UKW ili FM području.

¹¹ Riječ televizija prvi se put spominje 1907. godine u američkome znanstvenom časopisu *Scientific American*. Prvi prototip televizije konstruirao je J. L. Baird 1923. godine. Usp. M. SAPUNAR, *Osnove znanosti o novinarstvu*, 4. izdanje, ITG, Zagreb, 2004., str. 219.

¹² Radio Zagreb s emitiranjem je započeo 15. svibnja 1926. U sklopu Radiostanice Zagreb 15. svibnja 1956. s emitiranjem je započela Televizija Zagreb. Godine 1960. tvrtka Radio Zagreb mijenja ime u Radiotelevizija Zagreb. 29. lipnja 1990. odlukom Hrvatskoga sabora RTZ postaje Hrvatska radiotelevizija.

Studenti iz ruralne sredine najviše prate Sportski program i Nedjeljom u dva. Te emisije prate po trojica ili po 37,5%, dok jedan ili 12,5% prati različite serije, a jedan ili 12,5% prati Dnevnik.

Studentice iz grada najviše prate informativne emisije, njih 9 ili 35%, dok tri ili 11% najradije prate glazbene emisije, po jedna ili po 4% prati Exploziv, Istragu i Oprah Show, a ostalih 11 ili 42% prati različite serije.

Studentice iz ruralne sredine najviše prate informativne emisije, njih dvije ili 29%, a po jedna ili po 14% prati Red carpet, humorističke i poučne emisije, a ostale dvije ili 29% ne preferiraju ni jednu emisiju posebno.

Studenti i studentice iz obiju sredina više od tri sata dnevno prate televizijski program.

5. Internet¹³

Svi anketirani studenti i studentice imaju svoje računalo, dakle 100%. Priključak na internet ima pet studenata ili 55% koji žive u gradu, a također pet ili 63,5% koji žive na selu. Dvadeset studentica ili 77% koje žive u gradu imaju priključak na internet, a pet ili 71% koje žive na selu.¹⁴

Studenti uglavnom prate sljedeće *web*-stranice:¹⁵ net.hr, indeks.hr, galaksija.hr, wikpeida.hr, google, 24 sata, t-portal, bljesak.info, pinckom.info, dnevnik.hr.

Studenti u prosjeku provedu oko jedan sat na internetskim stranicama.¹⁶

Na pitanje u koju se svrhu služe internetom, studenti su mogli zaokružiti četiri odgovora: A) radi korisne informacije, B) radi surfanja, C) radi igrice i D) radi četa. Svi su studenti odgovorili da internet rabe radi korisnih informacija, a poneki i zbog surfanja, igranja i četa.

13 Godine 1984., kako je sve više gradova bilo povezano s ARPANET-om, počinje se rabiti pojam internet. ARPANET je ugašen 1984. godine, ali se internet održao. Prema izdanju časopisa *Telecommunications* iz lipnja 1997. godine, do 1984. postojalo je 500 računala povezanih na internet. Godine 1987. kontrola nad internetom prebačena je s Ministarstva obrane SAD-a na Nacionalnu znanstvenu zakladu (National Science Foundation – NSF).

14 Oko 85% mladih Švicaraca ima internetski priključak. Usp. *Katolički tjednik*, god. VII (XXIX), br. 41. od 12. 10. 2008. str. 29.

15 WWW se pojavio 1989., a internetski pretraživači 1993. godine.

16 Mladi u Švicarskoj provode oko 45 minuta na internetu. Usp. *Katolički tjednik*, nav. mj.

80% studentica rabi internet radi korisnih informacija, a 20% zbog surfanja. Pet studenata iz grada ili 55% te dva ili 25% studenta iz ruralne sredine imaju svoju elektroničku adresu. Šesnaest studentica iz grada ili 61% te šest ili 75% iz ruralne sredine ima elektroničku adresu.¹⁷

Studenti u prosjeku vrlo malo šalju mejlove, uglavnom po jednu dnevno, rijetki do 5, a samo dvoje oko 20 poruka.

Svi anketirani studenti imaju mobitel.¹⁸ U prosjeku šalju oko 10 poruka dnevno.

Zaključak

Iz ankete se zaključuje da podjednak broj studenata iz urbane i ruralne sredine upisuje novinarstvo, dok to nije slučaj sa studenticama. Naime, novinarstvo upisuju više studentice iz urbane negoli iz ruralne sredine. Što se praćenja tiska tiče, može se reći da i studenti i studentice podjednako prate dnevni tisak. Studentice više prate tjednike. Mjesečne tiskovine uglavnom svi slabo prate. Studentice više prate radijski program negoli studenti. Studenti skoro tri sata dnevno prate televizijske programe. Zanimljivo je da svi anketirani imaju svoje računalo i mobitel. Studenti vrlo malo šalju mejlove, dok u prosjeku mobitelom šalju deset poruka dnevno.

Izvori i literatura

- BREAKWELL G., *Vještine vođenje intervjua*, Slap, Zagreb, 2001.
- *Katolički tjednik*, god. VII (XXIX), br. 41, od 12. 10. 2008.
- KUJUNDŽIĆ, N. – VEGO, M., *Kompedij radijskog novinarstva*, PFM/HFZ/MHČ, Mostar – Zagreb – Čapljina, 2003.
- SAPUNAR, M., *Osnove znanosti o novinarstvu*, IV. izdanje, ITG, Zagreb, 2004.
- VERČIĆ, D. i dr., *Odnosi s medijima*, Masmedia, Zagreb, 2004.

17 Oko 65% mladih Švicaraca ima elektroničku adresu i šalje oko 10 poruka dnevno. Usp. *nav. mj.*

18 U Švicarskoj oko 75% mladih ima mobitel, a dnevno šalju do 5 poruka. Usp. *nav. mj.*

- <de.wikipedia.org/wiki/Einkommende_Zeitungen> (15. 10. 2008.).
- <[http://de.wikipedia.org/wiki/Aviso_\(Zeitung\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Aviso_(Zeitung))> (15. 10. 2008.).
- <www.ljubški.ba> (11. 10. 2008.)

Prilog: Anketni listić

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Mostar
Anketa među studentima prve godine novinarstva
Mostar, 14. listopada 2008.

Ime i prezime: _____

Nadimak ili neka šifra: _____

1. Spol (*zaokruži*) **M** **Ž**
2. Živim na/u a) gradu b) selu

Tiskovine

3. Koje dnevne novine čitate: _____

4. Koje dnevne novine pratite svaki dan: _____

5. Koje rubrike najviše pratite: _____

6. Koji tjednik čitate: _____

7. Koji mjesečnik čitate: _____

Radio

8. Koji radio redovito pratite: _____

9. Koliko dnevno slušate radio: _____

TV

10. Koju televiziju redovito gledate: _____

11. Koje emisije redovito pratite: _____

12. Koliko vremena dnevno pratite tv-program: _____

WWW

13. Imate li svoje računalo: DA NE
14. Imate li internetski priključak: DA NE
15. Koje www-stranice najviše pratite: _____
16. Koliko vremena dnevno provedete na internetu: _____
17. Zašto rabite internet: A - korisne informacije
B – surfanje
C – igrice
D – chets
18. Imate li osobnu e-mail adresu: DA NE
19. Koliko dnevno pošaljete e-mailom poruka: **1 5 10 20**
20. Imate li osobni mobitel? DA NE
21. Koliko dnevno pošaljete poruka mobitelom: **1 5 10 20 30**